

Evariste

Gedreven passie

Toneelgroep NUNC is geïnteresseerd in de grote kanten van de kleine man: 'In elk van ons zit een koning.' Benjamin Van Tourhout, een van de oprichters, stelt met die gedachte Evariste Galois aan ons voor. Zijn levensweg is het verhaal van iemand die worstelt met de zin van het leven, met het waarmaken van zijn enige passie: wiskunde. Een levensverhaal dat verder reikt dan een specifiek relaas. Het raakt alle mensen die hun leven richten naar een doel om zich te onderscheiden.

Voor Evariste valt wiskunde samen met het leven. Hij verdraagt niets dat onbeslist is. Hij wil geen misschien, geen onwetendheid. Hij hoopt in wiskunde te kunnen vinden wat alle groepen samenbrengt: republikeinen, jezuïeten, anarchisten,... De verdeeldheid in Frankrijk tussen deze groeperingen, na de dood van Napoleon, veroorzaakt echter de dood van zijn vader, zijn enige levensgezel. Het is alsof zijn persoonlijke vriend, de wiskunde, er niet in geslaagd is alle deelverzamelingen samen te brengen. Eenzaam en niet meer in staat te denken, kant hij zich compromisloos tegen alles wat wiskunde en kerk is. Als revolutionair komt hij de liefde tegen, waarvoor hij sterft zonder nog maar haar hand gekust te hebben. Een tragische dood? Neen, want eindelijk is het niet meer onbeslist. 'Ik ga sterven, dat moet aangenomen worden.'

Net zo interessant als zijn leven, zijn zijn verwezenlijkingen in de wiskunde. Een poging om de stelling van Galois haarfijn uit te leggen zal niemand aangaan zonder een diploma in de wiskunde op zak te hebben: 'Het brengt

stijgende ketens van getallenlichamen in verband met ketens van normaaldelers in een groep.' Wat wel iedereen zal begrijpen is de romantiek van het bewijzen van de onoplosbaarheid van iets – de vijfdegraadsvergelijking – waar je al heel je leven naar op zoek bent, uitgerekend in de laatste nacht van je leven. Een probleem waar de grootsten van de wiskunde – degenen die een borstbeeld krijgen in de Ecole Polytechnique waar Evariste niet toegelaten is – al eeuwenlang hun kop over breken.

En dit alles is nog maar de basis voor wat de voorstelling 'Evariste' kan worden. Het uitgangspunt bevindt zich reeds hemelshoog. Wie hoog vliegt kan diep vallen, maar Van Tourhout vliegt rijkelijk verder. Het eenzame bestaan van de wiskundige giet hij in een monoloog die even dravend en logisch is als de wiskundige stellingen die Evariste aframmelt. Literair enorm interessant en bovendien met gedrevenheid gespeeld. Af en toe verliezen we aandacht, net zoals we de stelling van Galois ook mislopen, maar op de brandpunten weet Van Tourhout door zijn ritme onze aandacht weer te sterken.

De scène is leeg, op één tafel na waarop Evariste zich beweegt, alsof zijn hele leven een gevangenis is waaruit hij wil ontsnappen. Soms staat hij op de rand, maar springen zal hij nooit want als hij tijdens zijn val een wiskundig idee krijgt, zal niemand het geweten hebben. Net zoals zijn angst om nooit iets te bereiken, vrezen wij dat de scène altijd zo leeg blijft en ons niets zal bieden. Onterecht, want net zoals Evariste zal de voorstelling na het doven van het licht zijn verwezenlijking achterlaten.

'Evariste' is een boeiende en literair hoogstaande monoloog, die een fenomenaal levensverhaal vertelt. Het enige wat hierop aan te merken is, is de rechtlijnigheid in de verteltechniek. Er wordt mooi naar de laatste dag van Galois' leven toegewerkt, maar hierdoor worden we te weinig meegesleurd in de chaos van gevoelens en gedachten van deze kleine man. Gevoelig is hij zeker, maar dat hebben we te weinig aan den lijve ondervonden in dit verhaal van a naar b.

Bregt Van Wijnendaele

